

Nr 164.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 25 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Nilsson anför:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom nämnda förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom *två* år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § omförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom *tre* år från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

1:o.

Ivar Alexander Johansson, Villa Furubo, Skälderviken, fullgjorde under tiden den 11 oktober 1923—den 22 april 1924 värnpliktstjänstgöring vid dåvarande Skånska husarregementet. Sedan Johansson under februari månad år 1924 insjuknat i lungsäcksinflammation, förklarade riksförsäkringsanstalten genom beslut den 18 september 1924 honom berättigad till ersättning jämlikt bestämmelserna i förenämnda förordning den 18 juni 1909. Genom särskilda beslut, senast den 28 juli 1926, tillerkändes Johansson sedermera av anstalten dylik ersättning för tiden den 1 juli—den 30 september 1926.

I skrivelse till riksförsäkringsanstalten den 7 september 1937 har Johansson, under förmälan att han ånyo insjuknat i den sjukdom, vilken han ådragit sig under militärtjänstgöringen år 1924, gjort framställning om ytterligare ersättning i anledning av sjukdomen. Enär denna ansökning inkommit till riksförsäkringsanstalten först efter det mer än tio år förflutit efter utgången av den tid, för vilken ersättning tidigare tillerkänts Johansson, och denne under samma tid icke bevakat sin rätt till ytterligare ersättning, vid vilket förhållande Johansson, jämlikt bestämmelserna i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer, måste anses hava förlorat sin rätt till ersättning, fann anstalten genom beslut den 18 december 1937 sig icke kunna upptaga ifrågavarande framställning till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har Johansson sedermera i en till försvarsdepartementet den 3 februari 1938 inkommen skrift anhållit att utan hinder av gäl-

lande preskriptionsbestämmelser få komma i åtnjutande av ersättning enligt grunderna för tillämplig förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson under tiden den 18 maj—den 27 augusti 1937 vårdats å sanatorium för sjukdom, sammanhängande med den under militärtjänstgöringen ådragna sjukdomen.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 11 februari 1938 anført, bland annat, att Johansson, sedan ersättning från anstalten den 28 juli 1926 tillerkänts honom, icke låtit sig hos anstalten avhöra förrän den 9 september 1937. För den händelse Kungl. Maj:t ändock skulle finna skäligt, att Johansson utan hinder därav att hans framställning om ytterligare ersättning icke gjorts inom vederbörlig tid bereddes ersättning jämlikt grunderna för 1909 års förordning, hade anstalten med stöd av yttrande, som avgivits av biträdande läkaren hos anstalten, överläkaren A. Gullbring, funnit sådant samband föreligga mellan Johanssons nuvarande sjukdom och den sjukdom, för vilken han tidigare uppburit ersättning från anstalten, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava tillerkänt Johansson ersättning jämlikt sistnämnda förordning.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Johansson, som från riksförsäkringsanstalten för tiden den 1 juli—den 30 september 1926 uppburit ersättning på grund av sjukdom, som han ådragit sig under militärtjänstgöring år 1924, den 9 september 1937 hos riksförsäkringsanstalten framställt anspråk på ersättning i anledning av att han under år 1937 ånyo nödgats söka vård för sjukdom av samma art som den under militärtjänstgöringen ådragna men att anstalten på grund av mellankommen preskription icke kunnat upptaga framställningen till prövning. Då emellertid, enligt vad riksförsäkringsanstalten meddelat, sådant samband anses föreligga mellan Johanssons nuvarande sjukdom och den sjukdom, för vilken han tidigare uppburit ersättning, att anstalten, därest icke preskription mellankommit, skulle hava tillerkänt Johansson ersättning, finner jag billighetsskäl tala för att Johansson må komma i åtnjutande av den ersättning, vartill han enligt de i förordningen den 18 juni 1909 angivna grunder eljest varit berättigad.

*Departements-
chefen.*

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Ivar Alexander Johansson må — utan hinder därav, att anspråk på ersättning icke framställts inom behörig tid — utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kan anses berättigad.

2:o.

I en till riksförsäkringsanstalten den 15 april 1936 inkommen skrift gjorde Sixten Gideon Svensson i Skövde framställning om ersättning i anledning av sjukdom, som han ådragit sig under anställning såsom musikelev vid Skaraborgs regemente år 1927. På grund av förenämnda stadgande i

12 § 1909 års militärsättningsförordning fann emellertid anstalten genom beslut den 1 september 1936 sig icke kunna upptaga framställningen till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har Svensson i en till försvarsdepartementet den 12 februari 1938 inkommen skrift anhållit att, utan hinder av att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid, komma i åtnjutande av ersättning i anledning av ifrågavarande sjukdom för tiden den 2 november 1927 — den 18 juni 1929 och den 1 juni 1934 — den 8 maj 1935 beräknad efter ett belopp av 3 kronor för dag samt för tiden efter den 8 maj 1935 i form av årlig livränta å 600 kronor eller det lägre belopp, Kungl. Maj:t kunde finna böra utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Svensson innehaft fast anställning såsom musikelev vid Skaraborgs regemente under tiden den 26 november 1925—den 31 oktober 1927, att han under oktober 1927 vårdats å regementets sjukavdelning för, bland annat, lungblödning, att tjänsteför rättande läkaren omkring den 20 oktober 1927 konstaterat förändring å höger lunga, tydande på tuberkulös affektion, att Svensson emellertid vid undersökning i samband med utskrivningen från sjukavdelningen den 2 november 1927 befunnits icke förete sjukliga förändringar å lungorna, att Svensson sedermera vid olika tillfällen lidit av blodhosta och smärre lungblödningar och härför den 1 januari 1929 intagits å sanatorium, där han intill den 18 juni 1929 vårdats för lungtuberkulos, att han sedermera förrättat förvärvsarbete intill oktober 1934, då han efter en större lungblödning ånyo intagits å sanatorium, där han åtnjutit vård för dubbelsidig lungtuberkulos intill den 3 januari 1935, att Svenssons arbetsförmåga enligt ett av sanatorieöverläkaren Stefan Tengström den 5 september 1937 utfärdat intyg betecknas såsom i hög grad nedsatt samt att det enligt Tengströms åsikt vore ovisst i vad mån arbetsförmågan kunde komma att framdeles förbättras.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 18 februari 1938 anfört, bland annat, att för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att Svensson utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid bereddes ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1909, riksförsäkringsanstalten efter inhämtat yttrande från sin biträdande läkare, överläkaren A. Gullbring, funnit ifrågavarande sjukdom, lungtuberkulos, hava ådragits under sådana förhållanden, att ersättning enligt berörda förordning, därest framställning härom gjorts inom föreskriven tid, skulle hava tillerkänts sökanden.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Svensson icke kunnat tillerkännas någon ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909, enär ansökan därom icke gjorts inom behörig tid. Då, enligt vad riksförsäkringsanstalten meddelat, Svensson ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i förordningen kunnat tillerkännas honom, därest framställning därom gjorts inom föreskriven tid,

finner jag emellertid billigt, att Svensson får komma i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen torde emellertid böra utgå först från och med den 1 juli 1937.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Sixten Gideon Svensson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring — från och med den 1 juli 1937 utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Vad departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl-Axel Block.
